

Még mindig túl sok minden érdekel egyszerre

Interjú a Pannon Tükör-díjas

Pánczél Petrával

Zalaegerszezen született 1977-ben, a helyi Kölcsey gimnáziumban érettségizett, felsőfokú tanulmányait a pécsi egyetem művelődésszervező és a társadalmi kommunikáció szakon végezte. A ZalaEgerszeg hetilap, a ZalaMédia online munkatársa-szerkesztője, saját blogot is vezet több, mint 10 éve KulTour-Vidék néven. Különbféle helyi kiadványok szerkesztője, közreműködője szövegeivel, fotóival. A művészeti, kulturális érdeklődése mellett a társadalomtudományok iránt is fogékony, és kapcsolatot tart a helyi tudományos és művészeti élet szereplőivel, közgyűjtemények munkatársaival, alapítója a zalaegerszegi ZAZEE Kulturális Egyesületnek, éveken át szervezője volt a Color Arts összművészeti fesztiválnak. Tagja a Pannon Írók Társaságának, lapunknak pedig állandó tudósítja, szerzője. Elsősorban képzőművészeti események, kiállítások recenzióival van jelen a lapszámokban, de újságíróként is szorosan kötődik a Pannon Tükörhöz, programjainkról írt képes beszámolóival. Személyében a művészeti értékekre figyelő, arról a másokat is tudósító művészeti író, a pannon kultúra reprezentánsát ismertük el a Pannon Tükör-díjjal. *Nagyéci Kovács József interjúja.*

PÁNCZÉL PETRA

A decemberi díjátadón, amikor az indulásról kérdeztünk, a szüleidet említetted és a rendszerváltás idejét. Otthonról hoztad az érdeklődést, de mi volt az első inspiráció, hogy újságíróként és szerkesztőként dolgozz?

Valóban ebben a közegben nőttem fel, így már egészen kicsi korom óta folyamatosan újságírók, rádiósok, fotósok között voltam. Állandóan szólt a tévé és a rádió, jellemzően nem a szórakoztató, hanem inkább a közéleti, politikai és kulturális műsorok. Mindez a '80-as évek közepétől még intenzívebbé vált. Ahogy nagyobb lettem, szüleim folyamatosan vittek is különféle rendezvényekre, és ha vendégek voltak nálunk, akkor sem zavartak ki a szobából azzal, hogy ez nem gyereknek való. A rendszerváltás szellemisége és szabadsága volt számomra fontos inspiráció, és bár sokak szerint ez lejárt lemez, nekem még ma is fontos az akkori szellemi pezsgés, gondolati sokszínűség és vitakultúra. Igen, akkor még volt ennek kultúrája. Később is érdekelt a politika, olyannyira, hogy egy ideig gondolkodtam politológusi, vagy politikai tanácsadói pályán is. A húszas éveimben néhány évig dolgoztam is országgyűlési képviselő mellett. Lehet, hogy viccesen hangzik, de eközben jöttem rá arra, hogy mégis inkább újságíró vagyok, mint politikus (vagy ha úgy tetszik „homo aestheticus” és nem „homo politicus”). Túlságosan szeretek szemlélődni, kérdezni, dolgokat több nézőpontból körbejárni ahhoz, hogy hosszú távon elfogadjam a célirányos kinyilatkoztatásokat és a hierarchizált rendszereket, pártstruktúrát. Ráadásul a kritikai gondolkodás és az egészséges ironia sem áll távol tőlem, így amikor 26-27 éves koromban úgy alakult, hogy választanom kell, akkor inkább a családi vállalkozáshoz csatlakoztam, és újságíró lettem. Persze már előtte is voltam itt gyakorlaton, és menet közben is írtam néhány kulturális témájú cikket, úgyhogy nem a nulláról kezdtem. De az inspirációt valójában az adta, hogy egy időre eltávolodtam az újságírói közegből. Úgy látszik kellett ez a távolság ahhoz, hogy letisztuljon a fejemben a kép.

Amikor már kiderült, hogy ez a pálya lesz életed pályája, melyik élmény vagy esemény volt a legmeghatározóbb, amiből később is táplálkozni tudtál és tudsz?

- A 2000-es évek közepén Fischer György helyi szobrászművész körül egy fiatal alkotókból álló, nagyon jó kis művész csoport bontakozott ki. Tele

voltak friss ötletekkel, vagány kiállításokat rendeztek olyan helyszíneken, amikre Zalaegerszegen addig nem nagyon volt példa. Mivel nagyjából egy korosztály voltunk/vagyunk, és néhányukat ismertem korábbról is (iskola, bulik, stb.) így rendszeresen meghívtak ezekre az eseményekre. Aztán amikor a barátaimmal megalapítottuk a ZAZEE Kulturális Egyesületet, ebbe az irányba is szövődött egy kulturális szál. Nagyon gondolatébresztő találkozások voltak ezek. Ma is úgy érzem, hogy rengeteget tanultam a művészekről, és ez a lendület talán még mindig hat rám, annak ellenére, hogy a csapat azóta kicsit szétszéledt. Költözés, gyerekek, munka... Sajnos már nem mindenki alkot, vagy nem olyan intenzitással, mint régen. Szívesen gondolok vissza ezekre az időkre, mert általuk az újságírói munkámba is tudtam színt és kreativitást vinni. De abban is segítettek, hogy kritikusabban szemléljem mondjuk a hivatalos kultúrközeget, vagy a művészet finanszírozást.

Mi vonzott a művészeti, kulturális újságírás felé? Egyértelmű volt a kezdetektől, hogy a képzőművészet ennyire fontos számodra, esetleg már kisgyerekként is képtár- és múzeumjáró voltál?

Az már gyerekkoromban nyilvánvaló volt, hogy humán beállítottságú vagyok. Szüleim szintén, úgyhogy elég furcsa lett volna, ha hirtelen kiderül, hogy mondjuk a matekhoz értek. Először inkább az irodalom, a történelem (és helytörténet), a filmek, a színház érdekelt. A képzőművészet csak később jött. Valószínűleg az osztálykirándulások unalmas múzeumlátogatásai és a közoktatás szintén nem túl látványos „múvtöri” órái miatt nem érdeklődtem korábban iránta. Aztán a főiskolán (első diplomámat a PTE-FEEFI művelődésszervező szakán szereztem) egy nagyon jó esztétika tanárom volt, és a már említett Fischer György, valamint más helyi alkotók is hozzájárultak ahhoz, hogy elkezdett intenzíven érdekelni ez a terület is. Ma pedig már szabadidőmben is rengeteg kiállításra járok (határon innen és túl), nemcsak képzőművészetire, hanem iparművészetire, történetire is.

Szerkesztő is vagy. Milyen kihívásokkal kell szembenézned a helyi kiadványok szerkesztőjeként és ezek mennyiben mások, mint az írói kihívások?

Igen, a lapunk online változatának vagyok a szerkesztője, ezenkívül időnként kapok felkérést különböző nyomtatott kiadványok összeállítására, megírására is. A szerkesztés nyilván egy sokkal tudatosabb, racionálisabb munka. A szöveget, a képeket kell egy egészé „összegyúrni” úgy, hogy legyen a kiadványnak valami vezérvonala, íve és nem utolsó sorban üzenete, stílusa. Sokszor kompromisszumokat is kell kötni, hiszen ilyenek esetében mindig van külső megrendelő. Ami az online újságunk szerkesztését illeti, ott más kihívások vannak, mint a print lapoknál. A vidéki sajtó helyzetéről, lehetőségeiről elég hosszan tudnék beszélni, ami talán egy külön interjú témája is lehetne, úgyhogy inkább nem megyek bele a részletekbe. Legyen annyi elég, hogy a keresőmotorok, algoritmusok világa, és az a tény, hogy az online magazinokat jórészt a közösségi médiumokon keresztül lehet eljuttatni az olvasókhöz, egy folyamatos készenléti üzemmódot igényel. Főleg, ha mindeközben nem akar valaki bulvárosodni, hanem minőségi tartalmakra törekszik. Egy kisváros helyi lapjának (hetilapjának) online változatánál mindez azt is jelenti, hogy a napi hírek esetében vagy nagyon gyorsnak kell lenned, vagy máshogy kell egy-egy témát feldolgozni, mint ahogy a többi helyi sajtóorgánium teszi. Ez a „csináld máshogy” mentalitás amúgy is jellemző rám, úgyhogy ebben mindig látok fantáziát. Több szponzorációval és kollégával biztosan ezt is lehetne százszor jobban csinálni. Szóval ezekkel a szűkös forrásokkal (például ember és infrastruktúra-hiánnyal) is számolnom kell, ami néha bosszant, mert van hajlamom maximalizmusra. Az írás ezzel szemben teljesen más. Írónak egyébként nem gondolom magam, még annak ellenére sem, hogy nemrég megjelent az első önálló könyvem. Lehet, hogy inkább egy kreatív és sokfunkciós „médiamunkás” vagyok, aki ír, fotózik, szerkeszt, gondozza az online lapot és a cég közösségi média felületeit. Több mint 10 éve működik emellett a KulTour-Vidék blogom, melynek írásai a fentiekhez képest egy szabadabb, intuitívabb alkotási folyamat eredményei. Ráadásul a szövegek általában a fotóimmal együtt alkotnak egy teljes egészet. Kiegészítve, erősítve egymást. Szóval, míg a szerkesztés inkább ráció és logika, addig az írás inkább intuíció, elmélyülés, flow-élmény. De azért teljesen élesen nem lehet elhatárolni őket egymástól, talán csak a hangsúlyok mások.

Aki sokféle dologban, állandó mozgásban van, nagyon jól kell egyensúlyozzon a sokféle teendője között. Te hogyan csinálod, hogyan osztod be az idődet,

figyelmedet és az energiáidat? A felkérésre írt anyagoknál egyértelmű a motiváció, de azt mi dönti el, hogy magadtól miről írsz?

A belső hang! Hú, nehéz erre a kérdésre válaszolni. Az biztos, hogy nem vagyok egy 8-tól 4-ig típus. Délelőtt 10-ig például nem is vagyok képes komolyabb anyagot írni. Reggel inkább ügyeket intézek, esetleg rövidhíreket teszek fel az online újságunkra, vagy eljárók sajtóeseményekre, interjúalanyokhoz. A napi beosztásomat mindig meghatározzák, hogy az adott héten milyen kulturális-és sajtóesemények vannak a városban. A többi dolgot ehhez igazítom. A print lapunk hetilap, ennek lapzártáját veszem figyelembe a cikkek írásakor. Annak a hírnek/eseménynek a megírása, ami az online újság miatt gyorsaságot igényel, persze elsőbbséget élvez. A többi munkát, felkérést és a blogolást ezekhez viszonyítva oldom meg, beosztva az időt mondjuk este 10-ig, 11-ig. Hetente többször muszáj sportolnom is, mert mozgás nélkül nem bírom sokáig. Innen nyerem az energiáim jó részét. De szeretek leülni egy-egy kávéra, sütire, finom ebédre, vacsorára is. Szerencsére általában az van, hogy a húzósebb napok, vagy hetek után jön egy-két lazább nap, amikor ki tudom fújni magam, ilyenkor írok blogot is, feldolgozva a legutóbbi élményeket.

Ez így lehet, hogy bonyolultnak tűnik, de nekem ez a természetes állapot. Számomra van egy jól bejáratott rendszere, dinamikája mindennek. Nyilván olyan szempontból könnyebb a helyzetem, hogy nincs gyerekem, és a párom sem vár el tőlem hagyományos női szerepeket, így nem kell a házimunkán, meg a vacsorafőzésen agyálnom. Ha ez a beszélgetés most egy női magazinnak készülne, akkor azt mondanám, hogy óriási mázlim van, mert tele vagyok Én-idővel. Ebbe a munka jó részét is beleértem, mivel a legtöbb eleme örömet okoz. „Nemszeretem” rendezvények, vagy „muzájfeladatok” nyilván előfordulnak, de nem lehet mindig minden pozitív élmény. Néha kell morogni, dühöngeni is.

Volt célod induláskor? Időközben vagy, hogyan értékeled az eddigieket, egyáltalán hogyan értékelsz, ha önmagadról, a munkádról van szó?

Sosem voltak előre kitűzött, nagy és távlati céljaim. Szerintem sokkal jobb vagyok olyan szituációkban, amikor adott helyzetre kell reagálni. Inkább figyelek, szemlélem az eseményeket, lehetőségeket és a körülöttem áramló

dolgokból próbálok kifogni a „szerencsehalat”. Aztán vagy sikerül, vagy nem. Alapvetően elégedett vagyok. Ebben az is benne van, hogy nagyratörő terveim sosem voltak. Nem álmodoztam sem pozíciókról, sem presztízs-javakról, sem luxusról. Fontosabb, hogy az érdeklődési körömnek megfelelően, akár autodidakta módon is képezem magam. Hogy egy állandó szellemi és fizikai barangolásban legyek, illetve, hogy naprakész maradjak az újságírás, kommunikáció területén. Ez sajnos egyre nehezebb. Még mindig túl sok minden érdekel egyszerre, ezt a kíváncsiságot próbálok olvasással, utazással, tematikus csatornák hallgatásával kielégíteni. Majd ezekből táplálkozva írni. Bízva abban, hogy ami számomra fontos és izgalmas, talán másokat is érdekel egy kicsit, és tudok valami hasznos információt adni számukra.

Sokat utazol, de egyértelműen a legközelebbi, a szűkebb pátria a legfontosabb számodra. Mindent ismersz Zalaegerszegen és környékén, mik a kedvenceid és ad-e még valami újat a város, a környék?

Jól hangzik, köszi a bizalmat! De mindig kiderül, hogy egyáltalán nem ismerek mindent Zalaegerszegen. Ezért bármilyen hihetetlen, de még ennyi év után is tud újat adni a szülővárosom. Néha a legváratlanabb pillanatokban találkozom valamivel, amit még nem is láttam. Elfelejtett szobrok, vagy épületrészek. Egy-egy érdekes arc a múltban, vagy a jelenben. Pont a napokban futottam bele Németh János keramikusművész egyik dombornú-sorozatába, ami a volt zalaegerszegi laktanya (ma Pannon Egyetem) területén van, és igazából mindig csak egy szűk csoport tagjai (katonák, majd főiskolások) láthatták. Hogy mi a kedvencem? Köztér-mániás vagyok! Ez még az egyetemen ragadt rám (a másoddiplomát Pécssett, kommunikáció szakon szereztem, társadalmi kommunikáció szakirányon). Nagyon érdekelnek az átalakuló, folyton változó köztterek; a szobrok, az épületek és ezek viszonyrendszere. Hogy alakítja azokat az aktuális hatalom, vagy miképp viszonyulnak hozzájuk maguk a városlakók. Mindennek milyen nyoma van a sajtóban. A változások rétegeit amúgy idegen városokban járva is próbálok megfejtetni, vagy lefotózni.

Pályád elején sokat kaptál szüleidtől, de kik voltak, akik segítettek? És neked vannak-e mentoráltjaid, foglalkozol-e pályakezdőkkel?

Nem tudok ilyen segítőkről beszámolni, és az a helyzet, hogy nagyon nehezen is kérek segítséget. Már többször megkaptam, hogy ezen változtatnom kellene. Szóval, most ilyen önfejlesztésben vagyok, próbálok kicsit tudatosabban figyelni arra, hogy ne akarjak mindent egyedül megoldani és ne féljek segítséget kérni, ha úgy alakul. Inkább azt emelném ki, hogy pályakezdőként is, és manapság is sok segítséget kapok attól a kulturális közegetől, amiben nap, mint mozgok. Örülök, hogy az elmúlt években sikerült jó partneri kapcsolatot kialakítanom a helyi kulturális intézményekkel, művészekkel. Ez arra is vonatkozik, amikor én szeretnék valami témát feldolgozni, meg arra is, amikor ők szeretnének a sajtóban hírt adni valamiről. Ez azért is fontos, mert a céljaink abból a szempontból megegyeznek, hogy valamiféle értéket próbálunk közvetíteni az emberek felé egy elbulvárosodott, kattintásszám-alapú világban. Ezt a falat egyre nehezebb áttörni.

A kérdésséd második felére szomorú választ tudok adni. Sajnos nincsenek fiatal kollégák, akiket mentorálhatnék. A vidéki írott sajtó esetében óriási probléma az utánpótlás-hiány. Vegyes érzéseim vannak a jövővel kapcsolatban. Nem tudom, hogy néhány év vagy évtized múlva lesz-e egyáltalán hírlap jellegű nyomtatott sajtótermék vidéken, és ha igen, azt kik írják majd? Lehet, hogy az A.I...? És mivé alakul, hogyan változik az online sajtó? Folyamatosan képezni kell - vagy kellene - magunkat, hogy reagálni tudjunk ezekre a szakmai kihívásokra, különben mehetünk a lecsóba, mint semmihez sem értő „boomerek”. Furcsállom, hogy nem szerveznek rendszeresen az egykori hallgatóknak továbbképzéseket, hogy naprakészek legyenek az online sajtó és közösségi média világában. Még bevételi forrás is lehetne nekik.

Nemrég mutattuk be önálló kötetedet. Mik a terveid a jövőben az írói és szerkesztői munkában? Esetleg újabb kötetek, műsorok? Mik a mostani céljaid, vannak még megismerendő helyek, vidékek?

A megismerendő helyek és vidékek száma végtelen. Mikor erre gondolok, sajnálom is, hogy az ember csak pár röpké aktív évtizedet kap ezen a Föld nevű bolygón (és van, aki ennek egy részét vasalással, vagy autók nézgetésével tölti). A KulTour-Vidéket mindenképpen szeretném folytatni, az egy stabil pont az életemben, de ha úgy alakul, akár kiugrási lehetőségként

is számolok vele. Mostanában többször kaptam felkérést tárlatvezetésre és beszélgetős estekre is, amik szintén nagyon izgalmas feladatok. Sokat tanulok ezekből, a felkészülési fázisból éppúgy, mint a nyilvánosság előtti szereplésből, ami sokáig elég nagy para volt nekem. Emiatt ez egy jó önismereti tréning is. Nemrég a Pannon Tükörben megjelentek a februári Egymondатаim, amire sok pozitív visszajelzést kaptam. Nem is gondoltam, hogy ennyien olvassák majd. Többen bíztattak, hogy folytassam. A gyerekkori barátóm Facebook-kommentje el is gondolkodtatott. Azt mondta, hogy ha a mindennapi naplórítást nyűgnek érzem, akkor találjam ki, hogy ezt hogy lehet egy-egy alkalomra szűkíteni, de mégis valami rendszert csinálni belőle. Ebből az a megoldás született, hogy havonta kettőt írok; a születési dátumomat felhasználva, minden hónap 3-án és 23-án. Így egy-egy hónap eleje és vége „dokumentálva” lesz. Most kezdtem májusban, úgyhogy még teljesen az elején vagyok ennek a kísérletnek. Amúgy a 0323 számsorban érzek valami ritmikát, vagy dallamot. Kicsit olyan mintha pulzálna. Majd meglátom, mi sül ki belőle. Az írás mellett jó lenne a fotóimmal is többet foglalkozni. Sok „unpublished” fekete-fehér fotóm, negatívvá alakított „képjátékom” van, amiket szeretnék egyszer kinyomtatni, kiállítani.